

Integraal Veiligheidsplan Tiel 2023 – 2026

1. Inleiding

Tiel kent in de afgelopen twee decennia een veiligheidsplan met vierjarige beleidskaders. Conform de Politiewet 2012 stelt de gemeenteraad de doelen en prioriteiten voor dit plan vast. Het veiligheidsbeleid richt zich op dat bewoners, bezoekers en mensen die in Tiel werken zich veilig voelen in de gemeente. Zij moeten veilig kunnen leven en werken en zich overal kunnen bewegen in onze gemeente. Zonder dat ze belemmerd worden door criminaliteit en onveiligheidsgevoelens.

De nieuwe doelen en prioriteiten voor de periode 2023-2026 staan in dit integraal veiligheidsplan (IVP): "Samen door... voor een *veilige* toekomst van Tiel". Met in deel A de prioriteiten waar we regionaal in De Waarden op samenwerken. Maar waar we ook lokaal op investeren. En in deel B aanvullende prioriteiten die specifiek voor Tiel van belang zijn. En waar de komende vier jaar in Tiel extra inspanning op plaatsvindt. Het plan sluit aan bij de ambities zoals opgenomen in het coalitieakkoord voor 2022 - 2026: 'Samen door... een *krachtige* toekomst voor Tiel'.

Daarnaast is het IVP gebaseerd op het veiligheidsbeeld met trends uit de meerjarencijfers. Deze cijfers laten zien dat de veiligheid in Tiel op een aantal vlakken sterk verbeterd. Op verschillende thema's is de inzet van de verschillende partijen succesvol gebleken. De hoofddoelstelling uit het veiligheidsbeleid van de afgelopen vier jaar "Tiel maken we samen nog veiliger" is voor een groot deel behaald. Daarmee is de positieve trend sinds 2012, het jaar waarin Tiel op vlak van criminaliteit en onveiligheid hoog scoorde in negatieve zin, voortgezet.

De kern van het succes in Tiel: samenwerking, korte lijnen met bestuur en partners, in een sterk netwerk. Met een stevige betrokkenheid van inwoners en ondernemers via de buurtpreventie, verenigingen en ondernemersverenigingen. Voortzetten van en voortbouwen op het bestaande is daarmee een logische keuze. Wij gaan daarom met veel thema's verder met de zorgvuldig opgebouwde aanpak en de bestaande manier van werken. Dit doen we samen met de strategische partners uit de veiligheidsketen.

Dit integraal veiligheidsplan met de prioriteiten in deel A en B is de basis om schaarse capaciteit en middelen met focus in te zetten. Het is een richtinggevend plan op hoofdlijnen. Het dient als kader voor onze eigen gemeentelijke organisatie en onze partners op vlak van veiligheid, zoals politie en het Openbaar Ministerie (OM). Zij stemmen hun inzet ook af op deze prioriteiten. Hiermee bundelen we onze krachten en werken we samen aan een sluitende aanpak van veiligheidsproblematiek binnen deze thema's.

1.1 Reikwijdte IVP

Sociale veiligheid

Dit integraal veiligheidsplan heeft betrekking op de sociale veiligheid en de fysieke veiligheid. Sociale veiligheid is, in algemene zin, de veiligheid rond sociale (intermenselijke) relaties en activiteiten. In die zin is er een directe relatie met de beleidsterreinen binnen het sociaal domein en hoe de inrichting van de leefomgeving hierop is ingericht. De samenwerking met het sociaal domein is essentieel waar het gaat om preventie, vroeg-signalering, begeleiding en ondersteuning van kwetsbare inwoners op het gebied van (gezondheids-)zorg, jeugd, welzijn en onderwijs. Hiermee proberen we risico's op veiligheidsproblemen voor henzelf en hun omgeving te voorkomen. In dit plan komt deze relatie expliciet naar voren binnen de thema's jeugd en zorg & veiligheid.

Er is daarnaast een sterke samenhang tussen de inrichting van de leefomgeving en de preventieve werking hiervan op de leefbaarheid en daarmee sociale veiligheid in onze gemeente. Denk hierbij aan sportfaciliteiten in de openbare ruimte voor jongeren en de inrichting van de openbare ruimte waar het gaat om bijvoorbeeld zichtlijnen / verlichting en het beheer van de leefomgeving (graffiti, afval, hondenpoep, affichering). Een opgeruimde, verlichte en kwalitatief hoogwaardige omgeving draagt bij aan het veiligheidsgevoel van mensen.

Fysieke veiligheid

Fysieke veiligheid betreft de zorg voor bijvoorbeeld verkeersveiligheid, brandveiligheid en externe veiligheid. Dit laatste betreft bijvoorbeeld de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Waarbij crisisbeheersing en rampenbestrijding een hoofddoel is.

De beleidsprioriteiten in het IVP richten zich met name op de openbare orde en (sociale) veiligheidsthema's. Voor de fysieke beleidsterreinen, zoals evenementen, mobiliteit/verkeer, milieu / externe veiligheid en brandveiligheid is apart (uitvoerings)beleid opgesteld. Al dan niet als onderdeel van regionale samenwerkingsverbanden als de Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) en de Omgevingsdienst Rivierland (ODR).

1.2 Uitvoeringsprogramma

De prioriteiten worden uitgewerkt in een tweejaarlijks uitvoeringsprogramma. Hierin nemen we binnen de beleidsprioriteiten concrete activiteiten op met een realistische planning. Waarbij er keuzes gemaakt worden op basis van de beschikbare capaciteit en middelen. Belangrijk is ook dat voldoende (vrije) ruimte over blijft om mee te kunnen bewegen met actuele ontwikkelingen en het opvangen van incidenten. We blijven dan ook flexibel om steeds in te kunnen springen op (nieuwe) behoeften en trends die we zien in onze gemeente. Zonder daarbij de grote lijnen en prioriteitstelling uit het oog te verliezen.

2. Terug- en vooruitblik

Afgelopen jaren hebben we op vlak van veiligheid resultaten geboekt. Vooral waar het gaat om de klassieke criminaliteit, de aanpak van ondermijning en de inzet op jeugd. Waarbij de crises van de afgelopen jaren wel flinke impact hebben gehad op de inzet op deze thema's. De coronacrisis heeft (ook) veel van onze ambtelijke organisatie en die van ketenpartners op vlak van veiligheid gevraagd. Zowel op vlak van en (tijdelijke) verschuiving van taken crisisbeheersing, als ook in (tijdelijke) uitval van capaciteit door corona. Daarnaast heeft de omslag van fysiek samenwerken naar steeds meer digitale manier van werken zijn effect gehad. Ook de crisisorganisatie om Oekraïense vluchtelingen op te vangen heeft veel capaciteit heeft gekost. Hierdoor heeft de inzet op een aantal reguliere veiligheidsprioriteiten uit het vorige veiligheidsbeleidsplan enige vertraging opgelopen. In 2023 is een inhaalslag ingezet met doorgeschoven capaciteit en budget.

Naast behaalde resultaten is er ook ruimte voor verbetering. Hierbij is het de uitdaging is om het verbeterde niveau van veiligheid op een aantal vlakken te handhaven. En op een aantal thema's met volle kracht verder in te zetten. Dit zijn zowel de aanpak van ondermijnende criminaliteit, de inzet op jeugd, met de lokale en landelijke versterkingsgelden van het afgelopen jaar, als ook de aanpak van overlast en onveiligheidsproblematiek gerelateerd aan arbeidsmigranten. Waar onze eigen middelen ontoereikend zijn, zetten we in op het aantrekken van extra (landelijke en provinciale) aanvullende middelen en de versterking van regionale samenwerking.

Trends en ontwikkelingen

De wereld om ons heen verandert voortdurend. Verstedelijking met steeds meer druk op huisvesting, de toenemende schaarste aan arbeid, ruimte, energie en zorg, inflatie, demografische veranderingen met nieuwe inwoners en een individualiserende, juridificerende en digitaliserende maatschappij laten inwoners, ondernemers en organisaties niet onberoerd. Steeds meer legt de landelijke overheid maatschappelijke vraagstukken bij de gemeente neer. Er moeten daarin soms lastige keuzes door het lokale bestuur gemaakt worden. We zien daarbij een dalend vertrouwen in de overheid en een grotere rol van sociale media op de ideeën en mening van inwoners. Al deze ontwikkelingen zorgen ook voor een stijging van sociale onrust. Met patronen van maatschappelijk ongenoegen en een toenemende mate van twee- en meerdeling (on- en off-line). De extremen worden steeds extremer. Ook zien we op vlak van veiligheid een verharding in de ondermijnende criminaliteit. Door deze landelijke trends neemt de druk en spanningen bij een grotere groep inwoners toe en creëren ze nieuwe veiligheidsrisico's. Ook in onze gemeente.

Het zijn ontwikkelingen die dus effect hebben op de veiligheid. Maar ook op hoe inwoners veiligheid beleven. Ook in Tiel en misschien wel juist in Tiel met onze grootstedelijke problematiek en de centrum-

functie voor de regio met voorzieningen als daklozenopvang en GGZ-instellingen. En de sociale opbouw van onze bevolking, met een relatief hoge mate van sociale en verkamerde huur en laaggeletterdheid en zorgbehoefte.

Cijfers

In bijlage 1 staan de veiligheidscijfers van de afgelopen 4 jaar. Cijfers op zichzelf zeggen vaak niet zoveel. Zo is een stijging van overlastmeldingen niet altijd negatief als de politie en/of de gemeente inwoners juist oproept om overlast te melden. Of zijn cijfers 'vertekenend' door vele meldingen van een enkele inwoner. Of kunnen meerdere meldingen over één locatie of onderwerp gaan en betekend dit niet dat het een veiligheidsprobleem is voor de hele gemeente. Ook leidt een bewuste extra inzet op specifieke veiligheidsproblemen, zoals winkeldiefstal of drugsdealen op straat, vaak tot een stijging van cijfers in positieve zin. Echter kan het daardoor betekenen dat deze specifieke veiligheidsproblemen daarmee juist worden aangepakt met als doel deze te verminderen.

We zullen dus altijd zaken moeten duiden. Waarbij de achterliggende oorzaak van de problematiek net zo, of misschien wel interessanter kan zijn dan het cijfer zelf. En anderzijds, waar cijfers op deze manier geduid kunnen worden, is het vaak lastig om aan te geven in hoeverre de inzet van maatregelen hier nu invloed op heeft of heeft gehad. Toch is het van belang om te investeren op cijfers en informatie. Het geeft namelijk wel handvatten om zicht te krijgen op hoe het staat met de veiligheid en veiligheidsgevoelens in onze gemeente.

Wanneer we kijken naar de Tielse veiligheidscijfers (zie bijlage 1) over de laatste vier jaren en de trend sinds 2012, zien we het volgende:

- een daling van klassieke criminaliteitscijfers op vlak van diefstal en inbraak, met een forse daling van
  - het aantal woning- en schuurinbraken en kans op slachtofferschap, van 576 (2012) naar 71 (2019) naar 31 (2022) voor woningen en 47 (2012) naar 28 (2019) naar 18 (2022) voor schuurtjes
  - diefstal en vernielingen over de volle breedte
  - inbraken bij winkels, kantoren en bedrijven
- Het aantal branden, incl. de verdenking op brandstichting, laat de afgelopen jaren een dalende trend zien. Met 56 verdenkingen brandstichting in 2012 (en een piek van 104 in 2014) naar 35 in 2019 en 27 in 2022
- Een stijging, vooral in de afgelopen 2 jaar, in de cijfers op drugshandel (van 21 in 2012 naar 27 in 2019 en 61 in 2022) en MMA meldingen (van 27 in 2012 naar 34 in 2019 en 60 in 2022)
- Een stijging in het aantal cybercrime meldingen en incidenten. (170 in 2018 t.o.v. 206 in 2022) met een piek tijdens corona (341 en 297). In 2012 was er nog geen aandacht voor cybercrime en dus geen cijfers.
- Een stijging van het aantal meldingen overlast jeugd tijdens het eerste coronajaar (470 in 2020) met daarna een forse daling (290 in 2022) ook ten opzichte van 394 meldingen in 2012
- een verdubbeling van overlast / incidenten met
  - kwetsbare- en/of personen met onbegrepen gedrag, van 132 (2012) naar 275 (2018) en 574 (2022)
  - alcohol en drugs, van 22 (2012) naar 118 (2019) en 123 (2022)
  - dak- en thuislozen, van 49 (2012), naar 56 (2019) en 94 in 2022)
- een daling van het aantal huiselijk geweld incidenten van 265 in 2012 naar 238 in 2019 en 116 in 2022
- Een grote stijging van proces-verbalen op scooters en fietsers in de binnenstad door de gerichte inzet hierop (189 in 201 naar 394 in 2022). In 2012 was er nog geen goed registratiesysteem bij onze boa's

Overall is het beeld dat de klassieke criminaliteit (diefstal en inbraak) de afgelopen jaren dalende is. Dit is een landelijke trend, maar ook in Tiel zichtbaar in de cijfers. Waarbij opgemerkt moet worden dat we 10 jaar geleden nog op dit vlak in de landelijke top 10 stonden. Maar door extra inzet op dit vlak is een zeer sterk dalende trend ingezet. Dit is gedaan door zowel investering met preventieve campagnes en maatregelen en repressieve inzet door de politie. Maar ook door het vergroten van buurtpreventieprojecten naar 37 op dit moment en de samenwerking met ondernemers en daarmee de ogen en oren in de wijk en bedrijventerreinen. We hebben verder de afgelopen jaren in de week van de veiligheid specifiek met gerichte acties aandacht gehad voor de diefstal van (brom)fietsen en scooters. Met al deze maatregelen zitten de cijfers op de klassieke criminaliteit ondertussen onder het landelijke gemiddelde. En doen we het dus in verhouding met de rest van Nederland goed op dit vlak. Zie www.waarstaatjegemeente.nl.

Echter zien we ook in Tiel een verschuiving naar andersoortige criminaliteit (cybercrime en ondermijnende criminaliteit) en, ondanks de preventieve en repressieve inzet op een aantal vlakken, een stijging van zorg- en veiligheidsproblematiek in lijn met de landelijke ontwikkelingen. Voor meer duiding van de cijfers zie de toelichting bij de cijfers in bijlage 1 en de inzichten op www.waarstaatjegemeente.nl.

3. Uitgangspunten

Veilig zijn (objectief) en veilig voelen (subjectief)

Bij het opstellen van dit beleid hebben we een aantal uitgangspunten geformuleerd, gebaseerd op

- de toekomstvisie Tiel
- het coalitieakkoord
- de gestelde doelen in het veiligheidsbeleid 2019 - 2022 en
- de vastgestelde doelen in de programmabegroting.

Deze uitgangspunten zijn de leidraad geweest bij het maken van keuzes in de prioritering en aanpak.

2.1 Uitgangspunten

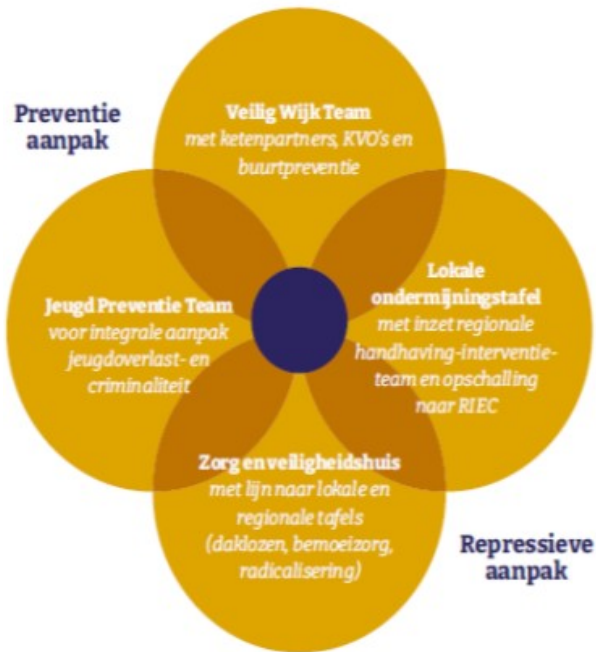
1. *We werken samen met inwoners, ondernemers en verenigingen*

Bij de taken en activiteiten die we uitvoeren, staat voorop dat onze inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties medeverantwoordelijk zijn voor de veiligheid in de eigen wijk en buurt. De gemeente en haar professionele partners kunnen het niet alleen. Als onze inwoners, verenigingen en bedrijven zelf actie ondernemen bij overlast, verloedering en (veelvoorkomende) criminaliteit in de buurt, kan dat de veiligheid en het gevoel van veiligheid verbeteren. Het is dan ook een belangrijk uitgangspunt om bewustwording te creëren. En initiatieven van onze inwoners en ondernemers, al dan niet verenigd, om de eigen veiligheid en die van anderen te vergroten of te behouden te steunen en te stimuleren van nemen.

2. *Integrale aanpak vanuit een samenhangende structuur*

We hebben in de afgelopen jaren een sterk netwerk opgebouwd en samenwerking op de diverse veiligheidsthema's georganiseerd in een bovenlokale en lokale overlegstructuur. Betrokken domeinen en partijen kennen hun eigen en elkaars rol en verantwoordelijkheid, stemmen af en werken samen. Dit doen we zowel in flexibel in te plannen multidisciplinaire casus-overleggen (MDO's) als ook in structurele overleggen voor de aanpak van:

- escalerende problematiek op vlak van zorg- en veiligheid, o.a. vanuit
Regionaal: het Zorg- en Veiligheidshuis met overleggen voor Top X volwassenen, nazorg detentie, huiselijk geweld, mensenhandel en radicalisering
Lokaal: het daklozenoverleg en bemoeizorg-overleg voor personen met onbegrepen gedrag en woonoverlast
- jeugdoverlast en -criminaliteit, o.a. vanuit
Regionaal: het Zorg en Veiligheidshuis (Top X jeugd) en Regio Rivierenland (beschermingstafel)
Lokaal: het jeugdpreventieteam (JPT, diverse regionale en bovenlokale zorg- en veiligheid-overleggen als het daklozenoverleg, de lokale tafel personen met
- ondermijnende criminaliteit en fraude:
Regionaal: Intergemeentelijk Projectteam (IGP) als bovenlokaal informatieknooppunt op niveau De Waarden en het Informatieplein Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) op niveau Oost Nederland
Lokaal: ondermijningstafel
- leefbaarheid- en veiligheidsproblematiek:
Lokaal: LeefbaarheidsOverleg Tiel (LOT) per wijk (voorheen Veilige Wijk Team), het verkeer- en veiligheidsoverleg, overleggen met ondernemersverenigingen vanuit het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) en overleg met buurtpreventiecoördinatoren.

Dit heeft zijn vruchten afgeworpen in de effectieve aanpak van veiligheidsproblematiek. We verstevigen deze overlegstructuur met een nieuwe impuls na corona, we bouwen hierop verder voort en ontwikkelen deze waar nodig door bij nieuwe veiligheidsproblematiek en wetswijzigingen.

3. Een optimale samenwerking tussen boa's en politie

Naast de politie worden ook buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) ingezet voor toezicht en handhaving en voor het opsporen van strafbare feiten worden. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij boa's van de AVRI zich voornamelijk richten op de openbare ruimte en andere boa's in andere domeinen (o.a. leerplicht, milieu, bouw- en woningtoezicht) zich (ook) richten op veiligheidsproblematiek "achter de voordeur". In de samenwerking tussen politie en boa's gaat de aandacht uit naar het efficiënt en effectief inzetten van de schaarse opsporings- en handhavingcapaciteit.

Onze boa's vervullen een steeds belangrijkere rol en worden steeds zichtbaarder op straat. Dit is een landelijke tendens. De afgelopen jaren hebben boa's vanuit de landelijke lijn extra bevoegdheden gekregen en zijn ze meer op de voorgrond getreden. Dit is een effect van verschillende maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de inzet tijdens corona en de knellende capaciteit bij de politie. We zetten in Tiel boa's van de AVRI in voor de leefbaarheid en veiligheid op straat. Ze houden, naast de inzet op fiscaal parkeren, 7 dagen per week toezicht en handhaven waar nodig op onder andere

- jeugd- en wijkoverlast (bijvoorbeeld vuurwerk, daklozen en personen met onbegrepen gedrag op straat, auto- en fietswrakken, afval, hondenpoep)
- parkeer- en verkeersoverlast
- veiligheid en overlast rondom evenementen, horeca en markt

Sinds 2021 spelen zij ook steeds meer een rol als de "ogen en oren" voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Dit doen zij met al hun kennis van de gemeente en wat er speelt op straat en onder inwoners en ondernemers. Dit doen zij aanvullend op hun kerntaken. Daarbij draaien ze steeds vaker mee bij integrale controles en ondermijningszaken.

Het is cruciaal dat boa's hun werk veilig kunnen doen en dat handhavingjuristen opvolging kunnen geven aan het bestuurlijke traject. De samenwerking tussen boa's en de politie is van belang voor de integrale aanpak van lokale veiligheidsvraagstukken. Deze samenwerking is in Tiel al goed, maar is nog niet overal geborgd in afspraken over bijvoorbeeld taakverdeling, veiligheidsmaatregelen en informatiedeling. Deze gaan we in deze beleidsperiode verder optimaliseren.

4. Vroeg-signalering en preventie: aan de voorkant komen van de problematiek

We hebben vanuit de gemeente en haar zorg- en veiligheidspartners ook oog voor de kwetsbare en minder zelfredzame inwoners, verenigingen en ondernemers in onze gemeente. Het veiligheidsbeleid stoelt daarmee ook op (verdere) investeringen in de sociale basis. Waarbij inzet op repressie in samenhang plaatsvindt met investeringen op preventie. Met als hoofddoel om weerbaarheid van deze inwoners, verenigingen en ondernemers te vergroten voor verschillende (nieuwe) vormen van criminaliteit. En

veiligheids- en overlastproblematiek aanpakken met hard ingrijpen waar nodig, maar proberen te voorkomen waar kan. Symptomen kun je blijven bestrijden, de oorzaak hoeft je maar één keer weg te nemen. Vanuit deze gedachte zetten wij zoveel mogelijk in op vroeg signalering en preventie.

5. Wijkgericht werken

Naast dit uitgangspunt leveren we vanuit veiligheid ook een bijdrage aan de doorontwikkeling van wijkgericht werken en wijkgerichte aanpakken. Met als doel veiligheid, leefbaarheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners, verenigingen en ondernemers in een wijk te vergroten. Waarbij veiligheid niet los gezien kan worden van leefbaarheidsproblematiek, zoals overlast in de openbare ruimte en achter de voordeur. Bij de wijkgerichte aanpak worden thema's en de hotspots in de wijk in kaart gebracht en bekeken wat de achterliggende (sociale) oorzaken zijn. Goede informatiedeling en integrale samenwerking met en tussen het sociaal domein (o.a. wijkteam en jongerenwerk), de (wijk)boa's, de wijkagenten, de woningcorporaties, inwoners, verenigingen en ondernemers zijn hierbij noodzakelijk.

6. Basis op orde op vlak van data- en informatie gestuurd werken

Veiligheid is in een gemeente niet enkel af te lezen aan cijfers. Cijfers geven soms een vertekend beeld van de werkelijkheid. De afgelopen jaren is de noodzaak tot het versterken van de informatiepositie en het borgen van informatie steeds belangrijker geworden. Medewerkers "hoppen" steeds vaker tussen organisaties, waardoor een goede borging van informatie en kennis over veiligheidsdossiers van belang is. Daarnaast gaat informatiedeling steeds sneller en het is dan ook van steeds groter belang om in deze digitaliserende wereld op een zorgvuldige manier om te gaan met onze informatie. We richten ons op het op orde brengen van de basis van gegevensverwerking in ondersteunende informatiesystemen en het delen van informatie, zowel intern als met externe partners volgens wettelijk vereisten. Waarbij we het doel van effectief samenwerken niet uit het oog verliezen. En waar nodig pragmatisch en creatief informatie delen, binnen de wettelijke grenzen.

Door het verder organiseren, benutten en analyseren van de schat aan beschikbare data en kennis binnen de gemeente en het combineren van informatie is effectief en efficiënt sturen op veiligheid steeds meer mogelijk. Het biedt handvatten voor proactieve inzichten en preventieve acties. We bouwen kennis op en kiezen onze maatregelen op basis van goede analyses.

4. Doelen en prioriteiten

In deel A van het IVP staan de regionale prioriteiten waar we op samenwerken met politie, Openbaar Ministerie, en de andere gemeenten en ketenpartners in De Waarden. Maar waar we ook lokaal extra op inzetten. Op basis van de benoemde Tielse kaders¹, trends en ontwikkelingen zijn er daarnaast twee aanvullende prioriteiten benoemd specifiek voor onze gemeente.

4.1 Vier regionale prioriteiten (deel A)

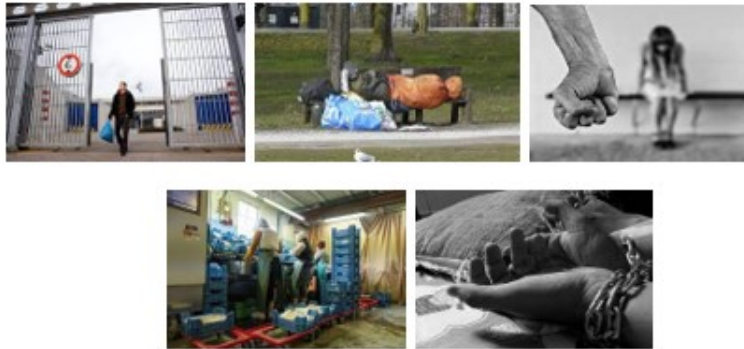
Deel A van het IVP beschrijft de regionale prioriteiten en aanpak van de veiligheidsthema's. Hieronder geven we nog kort per prioriteit weer wat de lokale aandachtspunten zijn onder deze prioriteiten. In het tweejaarlijks uitvoeringsplan beschrijven we de aanpak onder de prioriteiten en concrete activiteiten uitvoeriger.

1) Toekomstvisie Tiel, Coalitieakkoord 2022 - 2026: 'Samen door... een *krachtige* toekomst voor Tiel', veiligheidsbeleid 2019-2022 en programmabegroting 2023-2026

4.1.1. Zorg en Veiligheid

De gemeente, politie en ketenpartners krijgen dagelijks meldingen over overlast, (huiselijk) geweld en over personen met onbegrepen gedrag. De afgelopen jaren is de samenwerking hierop tussen het sociaal domein en veiligheid geïntensiveerd. Maatschappelijke ontwikkelingen maakten dit mede nodig. Door onder andere de extramuralisering⁵ van de zorg, tekort aan woningen, tekort aan personeel en het effect van corona neemt zorg- en veiligheidsproblematiek ook in Tiel toe. Zowel in aantal dossiers als in complexiteit. Dit vraagt om een voortdurende stevige integrale samenwerking. In onze aanpak streven we naar de juiste balans tussen preventie, zorg en repressie. Voorkomen waar dat kan en problemen aanpakken door er op tijd bij te zijn. En ingrijpen als de situatie daar om vraagt: indien zaken uit de hand lopen of dreigen te lopen. Waar de uitdaging ligt om informatie te delen vanuit een gezamenlijk doel en hierop samen te werken binnen de wettelijke grenzen van privacywetgeving.

Aandachtspunten

Opzetten, (door)ontwikkelen en/of uitvoeren van de aanpak op:

- personen en gezinnen met complexe multi-problematiek (ook i.v.m. de nieuwe Wet Aanpak Meervoudige Problematiek Sociaal Domein)
- personen met onbegrepen gedrag
- woonoverlast
- huiselijk geweld en kindermishandeling
- re-integratie ex-gedetineerden
- mensenhandel (arbeid, criminele en seksuele uitbuiting)
- zorgfraude

Daarnaast richten we ons de komende jaren op de doorontwikkeling van de samenwerking met Zorg en Veiligheidshuis en afspraken over de regie op escalerende problematiek.

4.1.2 Jeugd

Jongeren (10 - 23 jaar) behoren tot de meest kwetsbare doelgroepen in de maatschappij. Het aantal jongeren dat afglijdt naar de zware criminaliteit neemt landelijk, maar ook in Tiel, de afgelopen jaren toe. Ook zijn er groepjes jongeren die overlast veroorzaken en daardoor een negatieve invloed uitoefenen op de leefbaarheid in de samenleving. Waarbij er het afgelopen jaar bij een kleine groep jongeren een escalatie in gedrag te zien is geweest in het Tielse straatbeeld.

Door een integrale aanpak van preventie en repressie-maatregelen, met een goede verbinding tussen het sociaal –en veiligheidsdomein, pakken we deze problematiek aan. De focus ligt op preventie door talentontwikkeling en het versterken van weerbaarheid onder jeugd. Hierbij hebben we aandacht voor ondersteuning, begeleiding en zorg voor jongeren. Met betrokkenheid van de ouders en het netwerk om jongeren heen. Met aandacht voor (overmatig) drank en middelengebruik. Het doel is escalerende problematiek vroegtijdig te signaleren. En met een combinatie van preventie- en repressiemaatregelen om te buigen, al dan niet vanuit het Jeugd Preventie het Zorg- en Veiligheidshuis.

We zetten hier ook de komende jaren extra op in vanuit het in 2022 gestarte programma “Aanstormend Talent”, met pijlers gericht op veilig in en om scholen, de inzet op talentontwikkeling met cultuur en sport en participatieprojecten, ondersteund door jongerenwerk vanuit het Talenthuis en andere ‘nieuwe’ plekken voor jeugd. Hierbij richten we ook op mogelijkheden vanuit de gemeente om jongeren die al veelvuldig in beeld zijn bij politie, Openbaar Ministerie en reclassering op het rechte pad te zetten en te houden. Daarbij zoeken we de samenwerking met de andere gemeenten in De Waarden en onder-

steuning vanuit landelijke programma's met 'proven concepts'. We doen dit in samenhang met de ontwikkeling van een integraal jeugdbeleid vanuit het sociale domein.

4.1.3 Drugs en ondermijnende criminaliteit

De aanpak van drugscriminaliteit is een belangrijk speerpunt binnen de overkoepelende aanpak van ondermijnende criminaliteit. Drugshandel op straat en vanuit woonhuizen, drugslabs, -kwekerijen en -dumpingen hebben grote invloed op het veiligheidsgevoel van inwoners en ondernemers. Voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit, waaronder drugs, is in 2021 een aanpak ondermijning opgesteld, waarvan een update begin 2023 aan de raad is gepresenteerd. Deze richt zich op de volgende pijlers:

- Repressieve aanpak van ondermijnende Criminaliteit: voorkomen dat de onderwereld (meer) voet aan de grond krijgt in Tiel
- Vergroten weerbaarheid van de samenleving en overheid (inwoners, ondernemers, ambtelijk en bestuurlijk)

Daarnaast is er samenhang met de inzet op jeugd (voorkomen van het afglijden van jeugd in criminaliteit) vanuit het programma Aanstormend Talent. En de inzet op een aantal onderwerpen onder de beleidsprioriteit zorg- en veiligheid, zoals de aanpak van mensenhandel, met zorg voor slachtoffers, en de inzet op zorgfraude.

Aandachtspunten

- De intensivering van integrale controles met politie en ketenpartners op panden en verkeer
- De intensivering van IGP-controles
- Actiematige / gerichte inzet met risicoanalyse o.b.v. data en informatie:
  - o Branche en locatie / gebiedsgericht
  - o Project Veilig Buitengebied
  - o Project Theseus, gericht op bedrijventerreinen
- Het opvolgen van adviezen uit de in 2022 uitgevoerde weerbaarheidsscan
- Aansluiting bij de regionale kopgroep "informatie gestuurd werken op vlak van ondermijning" voor het op orde brengen van de lokale ondersteunende informatiehuishouding (dossiersysteem, werkproces, etc.)

4.1.4 Digitale criminaliteit

Digitalisering biedt veel mogelijkheden en kansen, maar brengt ook veiligheidsrisico's met zich mee, waaronder digitale criminaliteit. Deze vorm van vaak complexer aan te pakken criminaliteit neemt de afgelopen jaren toe. Dit komt door de trend van digitalisering en de verschuiving voor criminelen vaak risicovollere klassieke criminaliteit (inbraken, diefstal en overvallen). Het is van belang dat we de digitale weerbaarheid vergroten. In de aanpak van digitale veiligheid zetten we in op meer bewustwording rondom het thema, het verhogen van de meldingsbereidheid en het opwerpen van barrières voor (potentiële) daders. Dit doen we vooral door de inzet van communicatiemiddelen.

Aandachtspunten

- Creëren van bewustwording en vergroten van kennis op gebied van digitale veiligheid
- Verhogen meldingsbereidheid
- Inzicht krijgen van fenomeen digitale criminaliteit
- Samenwerking bestuurlijke en strafrechtelijke aanpak

4.1 Twee lokale prioriteiten

4.2.1 Leefbaarheid en veiligheid

Een leefbare omgeving waar verloedering en onveiligheids- en overlast hotspots integraal worden aangepakt zorgt voor verbetering van het veiligheidsgevoel bij inwoners en ondernemers. Een donker steegje of pad, graffiti-leuzen op de muren, gebroken ruiten, gedumpte afval en vervuilde perken, zwerfvuil, racende auto's of scooters, parkeerplaatsen waar wordt gehangen en gedeald: ook al leidt het niet altijd tot daadwerkelijke veiligheidsincidenten, het zorgt voor een onveilig gevoel. Doel is dan ook met alle betrokkenen in een wijk gezamenlijk veiligheidsproblematiek en -overlast te prioriteren en aan te pakken en sociale cohesie te bevorderen.

Aandachtspunten

- het beter in kaart brengen en monitoren van leefbaarheid- en veiligheidsgevoelens onder inwoners en ondernemers
- het integreren van de hotspot-aanpak in wijkplannen
- de impact op openbare orde en veiligheid door de ingezette verplaatsing van coffeeshops uit de binnenstad en Tiel-West naar de buitenrand van Tiel
- de inzet op een veilig buitengebied, met een extra focus op de samenwerking met partners en betrokken inwoners, organisaties en bedrijven voor veilige en leefbare uiterwaarden met behoud van natuurwaarden
- de doorontwikkeling van de aanpak van woonoverlast (waaronder geluidsoverlast)
- de integrale aanpak van overlast en onveiligheidssituaties gerelateerd aan arbeidsmigranten met een combinatie van preventieve en repressieve maatregelen, met
  - registratie om meer zicht te krijgen op de problematiek en deze gericht aan te pakken of door te belasten
  - het tegengaan van overlast en veiligheidsproblematiek in de openbare ruimte (op straat en in winkels) en achter de voordeur.

Dit doen we door het pakket van preventieve maatregelen op vlak van zorg- en veiligheid, een vergunningenstelsel gericht op het tegengaan van verkamering, illegale verhuur en uitbuiting als ook de inzet van toezicht en handhaving hierop door te zetten

- het versterken van de gerichte inzet van integrale controles en samenwerking op vlak van toezicht en handhaving in samenhang met de inzet van cameratoezicht
- het bevorderen van zichtbaarheid van politie en boa's in de wijken

- het verder beteren van meldingsbereiding en het gebruik van de ogen en oren van inwoners en ondernemers (buurtpreventie en KVO's) en het versterken van participatie in de aanpak van overlast, zoals bij de jaarwisseling

4.2.2 Polarisatie, radicalisering en extremisme (maatschappelijk ongenoegen)

Zoals aangegeven zijn er landelijk trends en ontwikkelingen die ook in Tiel te zien zijn. Of waar het de verwachting is dat ze ook hier impact op onze inwoners en ondernemers gaan hebben. De sociale cohesie staat ook in onze gemeente onder druk door onder andere maatschappelijke ongelijkheid en armoede, de impact van crises en tegenstellingen, individualisme en mondigere inwoners. We scharen deze trend van maatschappelijk ongenoegen onder de noemer "polarisatie, radicalisering en extremisme". Het is van belang om hier proactief op te investeren in samenhang met de inzet op integratie, inclusie en anti-discriminatie. We willen zicht krijgen op wat er speelt op dit vlak in onze Tielse samenleving en vormen hierover een beeld o.a. in gesprek met onze ketenpartners, inwoners, ondernemers, verenigingen en andere lokale partijen. Waarbij we investeren op het monitoren van sociale media en de analyse van incidenten op dit vlak. We kijken vooruit en schatten potentiële risico's bij gemeentelijke ontwikkelingen in om daar vervolgens gerichte maatregelen op in te zetten.

Aandachtspunten

- het verbreden van onze netwerken
- de inzet op demonstraties
- het kanaliseren van maatschappelijke onrust en opruiing in de openbare ruimte en op sociale media
- het aan de voorkant inzetten op risicobeheersing en kanaliseren van onrust bij NIMBY² projecten, zoals de verplaatsing van coffeeshops, Anders Wonen, de opvang van vluchtelingen en statushouders, huisvesting van arbeidsmigranten en andere (ruimtelijke) ontwikkelingen als de nieuwe uitvalsweg bij Wadenoijen.

5. Organisatorische borging en financiën

Het team veiligheid en handhaving is ambtelijk verantwoordelijk voor de coördinatie op de uitvoering van het veiligheidsbeleid. Het team voert primair de regie op de inzet door ketenpartners, geeft sturing aan de ketensamenwerking op de aanpak van veiligheidsproblematiek en bewaakt de verbinding en samenhang tussen de verschillende veiligheidsthema's en de uitvoeringsactiviteiten. Dit alles gebeurt in afstemming met de andere beleidsterreinen en collega's in de verschillende afdelingen binnen de ambtelijke organisatie. Daarnaast zijn de medewerkers in het team veiligheid en handhaving ook adviseurs, projectleiders en regisseurs op het gebied van openbare orde en veiligheid, zowel op lokaal als regionaal niveau.

Het team bestaat uit 9 vaste medewerkers op de verschillende taakvelden:

2) NIMBY = not in my back-yard

- coördinatie en vergunningverlening evenementen, APV en bijzondere wetten
- aanpak ondermijning en inzet van BIBOB
- bestuurlijk handhaving,
- jeugdoverlast en -criminaliteit
- leefbaarheid en veiligheid
- crisisbeheersing en rampenbestrijding
- beleid en bestuur en
- overall regie en coördinatie.

Daarbij wordt nauw samengewerkt met o.a. het team complexe casuïstiek, de wijkregisseurs, de collega's van beheer openbare ruimte en verkeer en toezicht en handhaving gerelateerd aan vergunningen bouw en wonen en de toezichthouders en handhavers in andere domeinen.

Daarnaast is Tiel beheergemeente van het Zorg- en Veiligheidshuis Rivierenland en leveren we ondersteunende capaciteit aan de Gezagsdriehoek De Waarden.

Op de genoemde taakvelden worden de gemeente c.q. de burgemeester op ambtelijk niveau in diverse lokale en regionale samenwerkingsverbanden, overlegstructuren en juridische procedures door het team Veiligheid en Handhaving vertegenwoordigd. Ook adviseren zij vanuit het vakgebied openbare orde en veiligheid in de relatie met het gemeentebestuur en met de burgemeester. Waarbij de burgemeester wettelijk verantwoordelijk is en bevoegdheden heeft voor het waarborgen van de openbare orde en veiligheid in de gemeente. Maar er een sterke verbinding ligt met een aantal dossiers in portefeuille bij de wethouders, zoals de huisvesting van arbeidsmigranten, het wijkgericht werken, de verplaatsing van coffeeshops, het sociaal domein in de breedte i.v.m. zorg- en veiligheid, jeugd en onderwijs, anti-discriminatie en bedrijfsvoering i.v.m. weerbare overheid en digitale veiligheid.

De dekking voor de uitvoering van het veiligheidsprogramma, incl. de ambtelijke capaciteit en de uitvoeringsbudgetten, is terug te vinden in de programmabegroting onder 4. Inwoners, 4.1. veiligheid:

Programma-begroting	2023	2024
Veiligheid Crisisbeheersing en brandweer	€ 2.905.627	€ 3.006.619
Openbare orde en veiligheid	€ 1.276.220*	€ 1.140.220

* In het budget voor 2023 zijn wel opgenomen:

- de uit 2022 doorgeschoven incidentele budgetten:
  - € 86.000 voor de aanpak van overlast en onveiligheid gerelateerd aan arbeidsmigranten
  - € 50.000 voor de aanpak van ondermijning
- de bij het coalitieakkoord opgenomen € 65.000 voor 2023 en 2024 ondersteunend aan de aanpak van ondermijning

* In het budget 2023 zijn nog niet opgenomen:

- de nog niet bestede gelden van de in 2022 ontvangen eerste landelijke subsidie Aanstormend Talent. We stellen bij de jaarrekening 2022 voor om deze over te hevelen naar 2023
- de voor 2023 ontvangen landelijke subsidie voor het programma Aanstormend Talent 2023-2024 a € 200.000

6. Rapportage en communicatie

Rapportage en communicatie over het veiligheidsplan bestaat uit de volgende elementen:

- De voortgang van de uitvoering van het beleid monitoren we via de reguliere momenten voor de begroting, voortgangsrapportages en jaarrekening.
- Per onderwerp vindt communicatie plaats als dat van belang is of bij wet verplicht. Communicatie wordt ingezet als middel om gestelde doelen te bereiken, bijvoorbeeld in het kader van inwonerp participatie, bewustwording en veiligheidsbeleving.
- We ontwikkelen het overzicht van veiligheidscijfers (zoals in bijlage 1) door naar een veiligheidsdashboard met concrete doelstellingen en cijfers en een overzichtelijk sturingsmiddel voor zowel burgemeester vanuit de eigenstandige bevoegdheid, het college en de raad. Daarnaast werken

we toe naar een veiligheidsbeeld op wijkniveau. Deze vullen we o.a. aan met cijfers van toezicht en handhaving. We gebruiken de inzichten uit het dashboard om jaarlijks de raad te informeren over het veiligheidsbeeld en stellen plannen waar nodig bij.